

MAASEUTU 2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

metsänhoitoyhdistys
KARHU

metsänhoitoyhdistys
KIHNIÖ-PARKANO

Taimikonhoito varmistaa metsän tulevan kasvun

Kirjoittaja: Anne Haukkovaara,
Metsänhoitoyhdistys Karhu

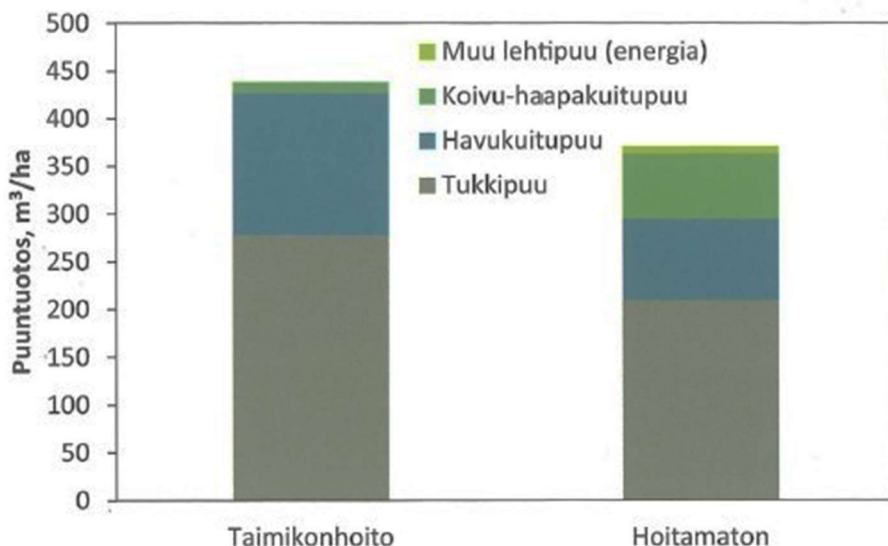

Taimikonhoito on osa metsänuudistamistoimenpiteiden ketjua, jonka tavoitteena on turvata uudistamistulos sekä ensiharvennuksen taloudellinen kannattavuus. Taimikon perustamisen jälkeen seuraavilla oikea-aikaisilla toimenpiteillä ylläpidetään uudistamisinvestoinnin tuottokykyä. Näitä toimenpiteitä ovat taimikon varhaishoito, taimikonperkaus sekä varsinainen taimikonhoito. Kunkin toimenpiteen ajoitus ja laatu ratkaisevat osaltaan tulevan nuoren kasvatusmetsän puuntuotosta ja taloudellista tuottoa. (Saksa ym. 2016, 10.)

Taimikonhoidon vaikutukset näkyvät puuston koko kiertoajan tuotoksessa. Hoidetun kuusikon ainespuun tuotos voi nousta lähes 20 % hoitamattomaan verrattuna. (Saksa ym. 2016, 10.) Kuvassa 1 on esimerkki tuoreen kankaan kuusikon puuntuotoksesta taimikonhoidolla ja ilman. Taimikonhoito lisää erityisesti järeän ainespuun tuotosta ja tukkipuun kertymä voikin olla kiertoajalla yli 30 % korkeampi kuin hoitamattomassa metsässä (Saksa ym. 2016, 10). Näiden metsänhoidon kustannustehokkuuteen ja

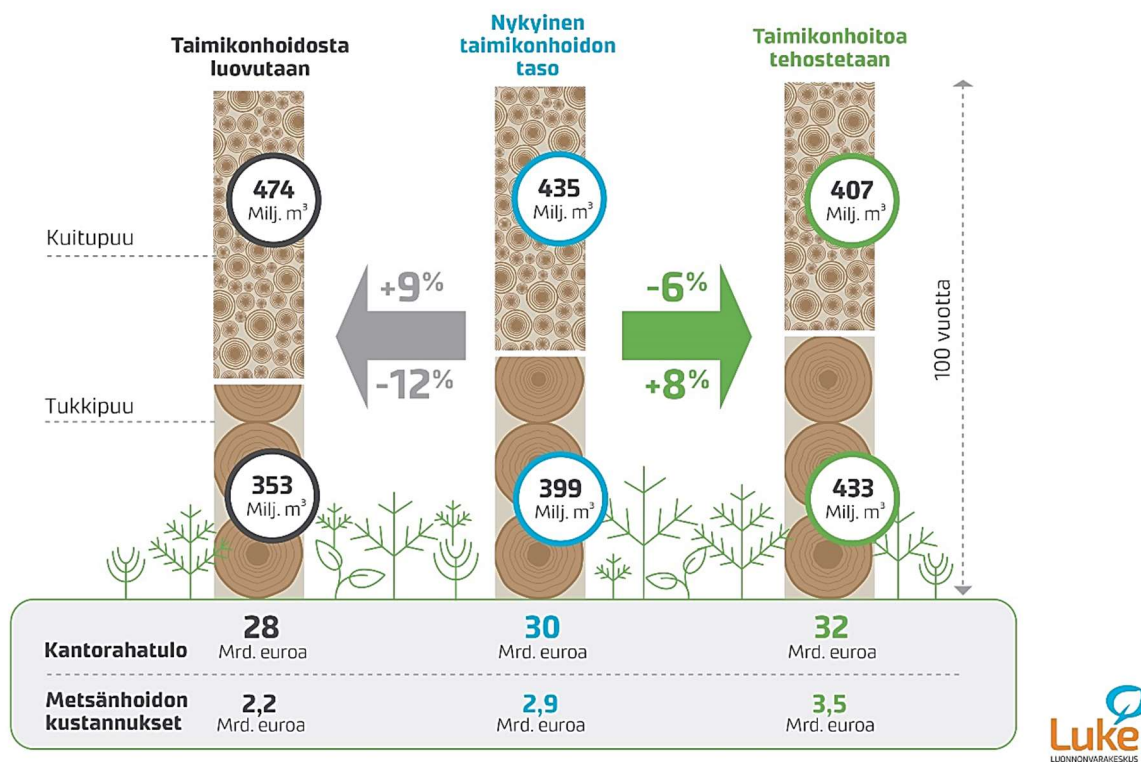
taloudelliseen tulokseen tähtäävien seikkojen ohella taimikonhoidon toimenpiteillä pidetään huolta metsän kasvukunnosta.

Kuva 1. Esimerkki taimikonhoidon vaikutuksista. Kuusen istutustaimikko tuoreella kankaalla Keski-Suomessa. Taimikonhoito-vaihtoehdossa varhaisperkaus tehdään viiden vuoden iässä ja taimikonhoito viisi vuotta myöhemmin. Toisessa vaihtoehdossa taimikkoa ei hoideta ja ensimmäinen toimenpide on nuoren metsän kunnostus. Puuntuotos on laskettu 68 vuoden pituiselta jaksolta uudistamisen jälkeen ja harvennukset on tehty harvennusmallien mukaisesti. (Saksa ym. 2016, 11.)

Hoitamattomassa taimikossa runkoja voi olla hehtaarilla kymmeniä tuhansia. Vaikka kilpailun seurauksena taimia kuolee, jää tiheys silti korkeaksi. Tiheässä kasvavat puut jäävät ohuiksi ja niiden latvukset supistuvat. Toisaalta tällaisessa taimikossa saavutetaan suurin biomassatuotos, mutta järeän ainespuun tuotoksen edellytykset ovat heikot. (Huuskonen ym. 2017, 54.) Kuvassa 2 on esitetty Luonnonvarakeskuksen skenaariolaskemien tuloksia taimikonhoidon tehostamisen vaikutuksista. Niiden mukaan tukkipuun osuus kasvaa sadan vuoden tarkasteluajana 8 %, jos taimikonhoitoa tehostetaan ja kaikki nykyiset nuoret taimikot hoidetaan (Luonnonvarakeskus 2020).

Taimikonhoito lisää tukkipuun tuotosta ja kantorahatuloja

Kuva 2. Luonnonvarakeskuksen skenaariolaskelmien tuloksia taimikonhoidon tasosta (Luonnonvarakeskus 2020).

Taimikonhoidon kustannustehokkuuden ja myös taimikon kasvukunnon ylläpitämiseksi keskeisintä on toimenpiteiden ajoitus. Ajoissa hoitamalla saavutetaan paljon parempi kasvukunto ja elinvoimaisuus. Toisaalta liian varhain tehtynä työ on helppoa, nopeaa ja edullista, mutta riski toisen taimikonhoitokerran tarpeelle kasvaa. Kasvupaikan viljavuus sekä uudistamisessa tehdyt valinnat vaikuttavat taimikonhoidon oikeaan ajoitukseen. (Huuskonen ym. 2017, 54 – 55.)

Viljavilla kasvupaikoilla tarvitaan usein taimikon varhaishoito ensimmäisinä vuosina uudistamisen jälkeen, jossa vähennetään tuotantopuustoa haittaavaa pintakasvillisuutta, kuten heinää ja ruohoja sekä tarvittaessa tehdään täydennysviljely. (Saksa ym. 2016, 9.) Varhaisperkaus tehdään kustannustehokkaassa taimikonhoito-ohjelmassa riittävän aikaisin, 3-7 vuotta uudistamisesta (Huuskonen ym. 2017, 55). Tällöin poistetaan tuotantopuuston kehitystä heikentävää lehtipuustoa (Saksa ym. 2016, 9). Varsinainen taimikonhoito tulee tehtäväksi tässä taimikonhoito-ohjelmassa 5-10 vuoden päästä varhaisperkauksesta (Huuskonen ym. 2017, 55).

MAASEUTU 2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

metsänhoitoyhdistys
KARHU

metsänhoitoyhdistys
KIHNIÖ-PARKANO

Pohdintaa

Taimikonhoitotoimenpiteiden taloudellisten ja puuntuotoksen varmistamiseen liittyvien tavoitteiden lisäksi niiden voidaan katsoa olevan ilmastoviisasta metsätaloutta. Ajallaan ja oikealla voimakkuudella tehtynä nämä toimenpiteet palvelevat sekä metsätaloudellisia että ilmastollisia tavoitteita kasvattaen tulevaisuuden järeän ainespuun määrää.

Metsätalouden toimenpiteitä ja niiden ilmastovaikutuksia voi olla tarkoituksenmukaista tarkastella valitun kasvatusmenetelmän osana. Puuntuotoksen ja myös ilmaston kannalta on tärkeää huolehtia metsikön kasvukunnosta, elinvoimaisuudesta sekä täystiheystä. Ilmastoviisasta metsätaloutta on hoitaa taimikot oikea-aikaisesti ja huolehtia, että tiheys on kasvupaikalle sopiva.

On totta, että hoitamaton taimikko voi kasvattaa eniten biomassaa, mutta järeä runkopuu on parempi ja pysyvämpi hiilivarasto kuin ohut puusto. Metsätalouden niin kuin muidenkin luonnonvaroihin perustuvien elinkeinojen ja tuotannon harjoittaminen on aina jonkinlainen kompromissi maanomistajan, teollisuuden, kysynnän ja ekosysteemin välillä. Tuottaaksemme pitkäikäisiä puutuotteita, tarvitsemme järeää runkopuuta.

Taimikonhoitotoimenpiteisiin olisi hyvä varautua jo silloin, kun tekee päätöksen avohakkuun toteuttamisesta. Avohakkuuta seuraa väistämättä uudistusketju joko kylväen tai istuttaen, mikä tarkoittaa taloudellista investointia. Jotta investointi ei menisi hukkaan, täytyy taimikosta huolehtia jatkossakin tämän valitun tasaikäisen ainespuun kasvatukseen tähtäävän kasvatusmenetelmän mukaisesti. Käyttäessämme metsiä olemme myös vastuussa uuden elinvoimaisen ja kasvaessaan hiiltä sitovan puuston aikaansaamisesta hakatun tilalle. Uudistustöiden onnistumisessa avainasemassa on huolellisesti tehtyt taimikonhoitotoimenpiteet myös itse uudistustöiden jälkeen.

MAASEUTU 2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

metsänhoitoyhdistys
KARHU

metsänhoitoyhdistys
KIHNIÖ-PARKANO

Lähteet

Saksa, T., Miina J. & Outila K. 2016. Taimikonhoito – tavoitteet, menetelmät ja kustannukset. Luonnonvarakeskus (Luke). Metsäkustannus Oy. Latvia.

Huuskonen S., Kojola, S., Hynynen, J., Saksa T. & Ahtikoski A. 2017. Puuston kasvukunnon parantaminen. Tutkimusartikkeli teoksessa: Hynynen, J., Huuskonen, S. & Kojola S. (toim.). 2017. METSÄ 150 – Metsänkasvatuksen keinot lisätä puuntuotantoa kestävästi ja kannattavasti. Luonnonvarakeskus. Helsinki.

Luonnonvarakeskus Luke. 2020. Taimikonhoito lisää tukkipuun tuotosta ja kantorahatuloja. Uutiset. Luonnonvarakeskus. Sähköisesti:
<https://www.luke.fi/uutinen/taimikonhoito-lisaa-tukkipuun-tuotosta-ja-kantorahatuloja/>

